

Lövith Egon És Felesége

1946-ban készült a fénykép egy Dézsisz-bálon, a házasságunk után egy évvel. Lövith Margó, a feleségem és én vagyunk a képen. A Dézsisz, a Demokrata Zsidó Ifjak Szervezte egy teljesen külön szervezet volt. Néhány fiatal szervezte meg a buchenwaldi csoportból, akik hamarabb kerültek haza. Például dr. Herskó, aki később románosította a nevét Muresan Petrura. Ő nagy pártaktivista lett, és később felvitték a minisztériumba. Schwartz Vilmos, egy fogorvos szintén benne volt. Löbl Emil volt a másik szervező, aki mérnök volt, s tanár lett a politechnikán [Politechnika Egyetemen], és felvette a Száva nevet. Ideológiai ellentétbe kerültek Docsival, a másik Dézsiszes vezetővel, aki orvos volt. Havas Andor is ott volt a vezetőségben, szintén Docsi pártján állt. Aztán ott volt Roth Lajkó, aki kommunista maradt, a rádió román részlegének lett végül az igazgatója. Vele én kerültem konfliktusba, hogy nem értettem egyet vele abban, hogy nem szabad összeházasodni a kulák származásúakkal. Én titkár voltam a Dézsiszben. A Zsidó Bizottsággal kollaborált a Dézsisz. (A hitközségnek semmi köze nem volt ezekhez a szervezetekhez.) A Dézsisznek a főprogramja mint a kommunistáknak, hogy maradjunk itt, és itt építsük fel az otthonunkat. Volt egy nevelő szerepe, hogy szakmát tanítsanak. A legtöbb dézsiszistának, aki visszajött, nem voltak már szülei, s egy inasotthonban laktak, amit a Demokrata Zsidó Népközösség tartott fenn. [A Demokrata Zsidó Népközösség a háború után megalakuló zsidó intézmény, amely a hazatért, általában árván maradt zsidó fiatalokat segítette. -- A szerk.] Nagyon sok gyereket a termelőmunkába [gyárakba]

irányítottunk, ezeket mind mi fogtuk össze. A Király utcában a Nemzeti Múzeumnak van egy melléképülete, s ott a nagyteremben vagy a New York kávéházban évente csináltunk egy nagy Dézsisz-bált. Mind jóteknő célúak voltak a bálók, ahol gyűjtöttük a pénzt, hogy segítsük az inasotthonban levő árva gyerekeket. A bál szervezésében Margóval tevékeny részünk volt. Rengeteg ennivalót kellett csinálni, a díszítést, a színdarabokra a ruhákat Margó varrta. Együtt gondoltuk ki a műsorokat a dézsiszes fiúkkal, nekem oroszlánrészem volt a díszletek készítésében és a rendezésben. A műsornak voltak vicces, szórakoztató részei, amolyan bohózatok, és voltak szatirikus vagy vidám jelenetek is. Emlékszem, hogy előadtunk egy lágerjelenetet is, mert sokan hoztak magukkal rabruhát a lágerből, s ott feküdtünk a színpadon, mint egy csomó félhulla. S akkor az egyik azt mondta: ?Jaj, érzem, hogy rothad a lábam?? Voltak olyan részek, ahol kicsit a kapitalizmust is csúfoltuk, meg igyekeztünk, hogy az álláspontunk is érződjön a szegény ember evolúciójáról, tehát a munkásosztály diadaláról [a kapitalizmus fölött]. Nem volt nekünk még politikai programunk, de sokan voltak már akkor párttagok közülünk, én magam is 1945-ös párttag vagyok. Meghívtunk énekeseket, színészeket, ők is felléptek jelenetekkel. Harang György is eljött a kolozsvári színházról, már akkor szimpatizált velünk, dézsiszesekkel. Egy román nemzetiségű balerina is balettozott. Rangos zenekarok is eljöttek, komoly tánczenét játszottak: tangót, slowfoxot, ilyesmit. Nem volt elég tojás, s akkor puliszkából csináltunk tortát, de gyönyörűen feldíszítettük, s tombolán meg lehetett nyerni. Megnyerte egy nagyon gazdag, burzsuj zsidó, s feldobta az egész tortát, hogyha már annyi pénzt adott ki rá, hát együk meg közösen. S mikor megkóstolták a tortát, hallottunk egy iszonyú ordítást, hogy ?a franc egye meg a gazembereket? [kiderült, hogy puliszkából van]. Margónak nagy sikere volt [népszerű volt] a Dézsiszen belül, ezeken a bálakon én nemigen táncoltam a feleségemmel, mindig lekérték tőlem, és kézzel kézzel adták tánc közben.